

ΜΙΑ ΚΕΡΑΣΟΥΣ,

καὶ αὐτὴ ἡ 129 χιλιάμετρα δυτικώτερον τῆς
Τραπεζοῦντος κειμένη ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ
Ξενοφώντος μνημονευομένη.

Ἄσμενοι παρατηρήσαμεν ὅτι τὰ «ὀλίγα περὶ τῆς πόλεως Κερασοῦντος ὑφ' ἡμῶν εἰρημένα», προικάζεσαν καὶ ἕτερον ἀξίαν λόγου καὶ ἐμβριθῆ τοῦ κ. Β. Α. Μυστακίδου μελετῆν ἢ μᾶλλον ἀναίρεσιν καὶ ἐλεγχον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12 τῆς φιλίας «Ἐβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» διατριβῆς ἡμῶν, ἐν ἣ παρακαλεῖ ἡμᾶς, χάριν τῆς τοσοῦτον ποθητῆς ἡμῖν ζητήσεως τῆς ἀληθείας, ν' ἀπαντήσωμεν αὐτῷ.

Παρατηροῦμεν ὁμως εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι, ἐν ᾧ αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Μυστακίδης κατακρίνει ἡμᾶς ὡς χρησαμένους διῆθεν φράσεσι μὴ ἀρμοζούσαις ἀνδρὶ ἐπιστήμονι καὶ φιλίαν τὴν συζητήσεων ποθοῦντι, προσάπτει ἑαυτῷ σφοδρότερον τὴν ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθεῖσαν κατηγορίαν.

Αἱ δύο αὐτοῦ διατριβαὶ ὅτε «Ἐλεγχος» καὶ ἡ «Μία Κερασοῦς ἢ δύο κτλ.» εἰσὶ πεποικιλμένα διὰ γερμανικῶν καὶ γαλλικῶν ἀποσπασμάτων μεγαλωνύμων σοφῶν ἀνδρῶν τῆς ἐσπερίας Ἑuropης ἠρτυμένα δὲ καὶ δι' εἰκοσι κεφαλαιογράμμων ἄρθρων καὶ κλαδικῶν ἑνμάτων καὶ φράσεων, μὴ δεικνύουσαι ὁμως τίς τῶν μεγαλωνύμων αὐτοῦ σοφῶν ἀνδρῶν αὐτόπτης ἐγένετο τῆς ὑποτιθεμένης Ξενοφωντείου Κερασοῦντος, καὶ ἐπὶ τίνων ἀρχαίων συγγραφέων στηριζόμενοι διατείνονται ὅτι ἡ Ξενοφωντεῖος Κερασοῦς ἔκειτο ἀνατολικώτερον τῆς νῦν Κερασοῦντος. Καὶ ὁμως ὁ κ. Μυστακίδης ἐλέγχει ἡμᾶς ὡς σημειώσαντας ὅτι ὁ Στράβων σφάλλεται, (τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐξ ἀδελφίας ἐσημειώθη: σφάλλει). περιεργον δὲ φαίνεται ἡμῖν ὅτι: διὰ τί ὁ κ. Μυστακίδης ἀντιγράφον αὐτῆ λέγει: ὅτι ὁ Στράβων φαίνεται μὴ περιηγηθεὶς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπομένως σφάλλει, ἀποσιωπᾶ τὴν ἀμέσως ἐπομένην περικοπὴν «Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἦναι λάθος τῶν ἀντιγραφῶν σημειωσάντων: Κερασοῦς ἀντὶ Ἀνασοῦς», ὡς καὶ τὴν ἐπισυνημμένην ὑποσημειώσιν: «παρὰ τὴν νομιζομένην θέσιν τῆς Ἀνατολικῆς ὑποτιθεμένης Κερασοῦντος, καὶ νῦν ἐπι ὑπάρχει θέσις ἐλλαννόφωνον ἔχουσα ὄνομα Ἀνασοῦς, καὶ πιθανῶς ὑπάρξασα πολίχνη ἢ τόπος οἰκούμενος, οὔτινος περιεσώθη τὸ ὄνομα» Ἐδόντες τᾶλλα, προβαίνομεν εἰς ἀποδείξιν τῶν εἰρημένων.

1. Ἡμεῖς αὐτοὶ φοιτῶντες εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον Τραπεζοῦντος κατὰ τὰς διακοπὰς ἐπανερχόμενοι ἐνταῦθα ἐπεδιδάσθημεν ἐπὶ λαθρεμπορίου λέμβου· ἐν τῷ πλῆθὲ ἡμῶν προσωρμίσθημεν ἐπὶ τῆς παραλιας Σκαφίας, δύωρον δυτικώτερον τοῦ ἱεροῦ ἄκρου, ἔνθα ἦν ἡ νομιζομένη θέσις τῆς Ξενοφωντείου Κερασοῦντος. Ἐνταῦθα λοιπὸν ἐπισκεφθέντες ἄκρον τινὰ παρεμπερῆ πρὸς μῶλον, εἶδομεν λειψανά τινα πεπρωκότους τεύχους ἐμφαίνοντος μεσαιωνι-

κὴν ἐποχὴν· οὐδεὶς δὲ λόφος ἢ ὑψωμα ἀπαραίτητον πρὸς συνοικισμὸν πόλεως κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὑπάρχει· περὶ τὰ χίλια δὲ μέτρα πρὸς δυσμὰς τῆς εἰρημένης θέσεως ἀπηντήσαμεν ὡσαύτως λειψανα τῶν ἰδίων συστατικῶν ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς καλουμένης νῦν Ἀνασοῦς· ταῦτα λοιπὸν γράφομεν ἐπὶ τόπου καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἐπισυνάπτομεν δὲ ἐνταῦθα πρὸς βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων καὶ τὰ περὶ τῆς θέσεως ταύτης ὑπὸ τῶν ἀειμνήστου Περικλέους Τριανταφυλλίδου καὶ τοῦ λογίου κ. Σάββα Ἰωαννίδου, διατριβόντος νῦν ἐν Μασσαλίᾳ, ἐπὶ τόπου ὡσαύτως καὶ ἐξ ἰδίας ὄψεως γράφοντα. «Δυσμῶθεν δὲ τῆς ἱερᾶς ἄκρας ἐκτείνεται ἡ παραλία τῆς Σκαφίας ἐν ἣ ἔκειτο ἢ ἐπὶ Ξενοφώντος ἐν Κύρου Ἀναβάσει Κερασοῦς¹» — «Μετὰ δὲ ταύτην (Κόραλλα) ἔπονται δύο ποταμῶν καὶ χωρίον Ἀνασοῦς εἶτα ἡ παραλία τῆς Σκαφίας, εἶτα δὲ Κέρασον πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἄκρου ὅπου τινὲς τιθέασιν τὴν κυρίως Κερασοῦντα²». Ὁ πατὴρ ὁμως τῆς Γεωγραφίας καὶ ἐξ Ἀμασειᾶς τοῦ Πόντου καταγόμενος μεγαλωνύμος Στράβων τὴν θέσιν τῆς ὑποτιθεμένης (Ξενοφωντείου) Κερασοῦντος τίθησιν οὐχὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ ἱεροῦ ἄκρου, ἀλλὰ πρὸς ἀνατολὰς καὶ μάλιστα ἐν τῷ σχηματιζομένῳ πρὸς Ἀ ὑπ' αὐτοῦ κόλπῳ, ἔνθα κεῖται ἡ Κορδύλη (νῦν Ἀλτζὰ καλέ) καὶ ἡ Ἐρμῶνασσα (νῦν Πλάτανα). «Ἐἶτ' Ἰσχοπόλις κατεργρημένη, εἶτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασοῦς τε καὶ Ἐρμῶνασσα, κατοικαὶ μέτραι, εἶτα τῆς Ἐρμῶνασσης πλυσίον ἢ Τραπεζοῦς³». Κρινέτωσαν λοιπὸν οἱ φίλοι ἀναγνώσται, ἐὰν ἀμυρτάνωμεν, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ κ. Μυστακίδης, λέγοντες ὅτι ὁ Στράβων σφάλλεται ὡς ἀρῶμενος τὰς πληροφορίας αὐτοῦ οὐχὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἀλλ' ἐξ ἀκοῆς, ὅστις τίθησι τὴν θέσιν τῆς νομιζομένης Κερασοῦντος ἐπὶ τῆς θέσεως Κορδύλης, οὐσὺς ἀξιολόγου πόλεως ἐπὶ τοῦ Μεσαιῶνος καὶ τῶν Κομνηνῶν· καὶ παρ' αὐτὴν, ἂν θέλετε, φίλοι ἀναγνώσται καὶ ἀδρόταται ἀναγνώστρια, τὴν Ἐρμῶνασσαν ἢ Πλάτανα. Ἡ μὲν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τοῦ Στράβωνος ἢ ἐν πρόθεσις σημαίνει ἀντί: τοῦ ἐν τῷ: ἐκτός; Ὁ κ. Μυστακίδης δύναται νὰ πεισθῆ ἐπὶ τόπου καὶ ἐξ ἰδίας ὄψεως ἐρευνῶν καὶ ἔχων ἀνά χειρας τὸν Β' τόμον τοῦ Στράβωνος καὶ παραβάλλων τὸ σχετικὸν χωρίον Βιβλ. ΙΒ' κεφ. 548. § 77 πρὸς τὴν ὑποτιθεμένην θέσιν τῆς Ξενοφωντείου Κερασοῦντος.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Β' τόμος τοῦ Παρνασσοῦ ἐν Κ/πόλει δὲν ὑπάρχει, ὡς λέγει ὁ κ. Μυστακίδης, ἐπισυνάπτομεν τὸ προμνημονευθὲν σχετικὸν τοῦ Παρνασσοῦ χωρίον τοῦ ἐλλογίμου κ. Α. Παπαδοπούλου Κεραμῶς.

Ἐπειδὴ δὲ ἀναφέρονται πολλοὶ καὶ διάφοροι ἀποκταὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην (Ἀμισόν), ὁ Raoul Rochette (Hist. crit. des états des colonies Grecques. III, σ. 934) θεωρεῖ τὴν Φοκαϊκὴν ὡς μεταγενεστέραν τῆς Μιλησιακῆς, γενομένην διλονότι περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔκτου αἰῶνος π. Χρ., ἤτοι τῷ 599. Ἄλλ' ἢ γνώμη του αὐτῆ φαίνεται ἡμῖν ἐσφαλμένη, διότι κατὰ

1) ἡ ἐν Πόντῳ Ἑλλήν. φυλῆ, σελ. 67.

2) Ἱστορία καὶ Στατιστικὴ Τραπεζοῦντος, σελ. 220.

3) Στράβ. τόμ. Β'. βιβλ. ΙΒ'. κεφ. 548 § 17.

τὴν ἐποχὴν ταύτην, φεύγοντες οἱ Φωκαεῖς τὴν Περιοικὴν κυριαρχίαν, δὲν ἠδύναντο νὰ στείλωσιν ἀποικίαν ἐπὶ τῆς παραλίας αὐτῆς τῆς Ἀσιατικῆς χερσονήσου, γενομένης ἡδὴ Περσικῆς ἐπαρχίας. Ἐντεῦθεν φαίνεται πιθανώτερον ὅτι ἡ παρὰ Στράβωνι μαρτυρία τοῦ Θεοπόμπου (ὅτι ἡ Ἀμισός ἐστὶ Μιλισίων ἀποικία) εἶναι ἀνακριβῆς καὶ ἀδικαιολόγητος. Καὶ περὶ τῆς Λαμψάκου ἡ παράδοσις τοῦ Στράβωνος ἐθεωρήθη πλημμελής¹.

II. Ἄρα γε ἀμαρτάνομεν ἐὰν εἰπώμεν ὅτι ὁ μεγαλάνυμος γερμανὸς γεωγράφος Κίπερτ σφάλλεται ἢ ἀπατάται ὡς μὴδέποτε ἐπὶ τόπου καὶ ἐξ ἰδίας ὄψεως ἐρευνήσας τὸν καθ' ἡμᾶς Πόντον καὶ τὴν Κερασσοῦντα; ὅστις ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος τῆς Εὐρώπης τοῦ ἐν τῇ γνωστῇ σειρᾷ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου καὶ ἀρωγοῦ τῆς ἐθνικῆς παιδείας κ. Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντων καλεῖ τὴν Νικόπολιν τοῦ Πόντου: Πέργαν; ἐν ᾧ ἡ μὲν Νικόπολις αὕτη, κτισθεῖσα τῷ 68 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πομπηίου πρὸς μνήμην τῆς νίκης ἦν ἡρατο αὐτόθι κατὰ τοῦ Μεγάλου Μιθριδάτου τοῦ Ε', καλεῖται νῦν Σεπὴν ἢ Σαρκὴ Καραχισδάρ, ἦτοι Μέλαν (ἢ ἰσχυρὸν) φρούριον τῆς στυπτηρίας ἢ τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ δὲ Πέργα (ὄρθ. Πέρην) πόλις τῆς Παμφυλίας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κέστρου ποταμοῦ καλεῖται νῦν Πυργίον) τουρκιστὶ δὲ Καραχισδάρ, μὴ σημειουμένη δὲ ἐν τῷ εἰρημένῳ γεωγραφικῷ πίνακι τῆς Εὐρώπης. Ὁ ἀπιστῶν ἀνελιξάτω τὸν γεωγραφικὸν τοῦτον πίνακα καὶ συνομολογήσει τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐν ὅς ἀπλουστάτου Ἀνατολίτου παπᾶ λεγομένοις καὶ δικαίως ἀπροκαλύπτως αὐτᾶ. Ἐς ἴδωσι διπλὰδὴ οἱ ἄλλοι, χάριν τῶν ὁποίων ἀγαπητὸς κ. Μυστακίδης προκαλούμενος ἠδουλήθη ἀνασκεύασαι τὰ ὑφ' ἡμῶν προηγουμένως δημοσιευθέντα, ὅτι ἡ Πέρην ἦν ἐπεσκέψατο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος², ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Μάρκος, ἢ καταστᾶσα βραδύτερον πρωτεύουσα, καὶ ἦν κατόικον Ἑλλήνες, ἔχοντες θέατρον, στάδιον, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινὸς παρὰ ταύτην λαμπρὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, μετετοπίσθη ὑπὸ τοῦ μεγαλάνυμου Κίπερτ ἐκ Παμφυλίας εἰς Πόντον 120 χιλιάμετρα νοτιώτερον τῆς Κερασσοῦντος ἡμῶν.

III. Ἐν τῷ Η' ἄρθρῳ τοῦ Ἐλέγχου αὐτοῦ ὁ κ. Μυστακίδης ἐλέγχει ἡμᾶς, ὡς ἀγνοοῦντας βαθυτέρους δῆθεν λόγους διὰ τῆς καταμετρήσεως τῆς μεταξὺ Τραπεζοῦντος καὶ Κερασσοῦντος (τῆς νῦν) ἀποστάσεως· δεκνύων δὲ σύναμα ἄγνοιαν τῶν μιλίων (τί εἶδους μίλια; γερμανικά, ναυτικά κτλ.); ὧν χρῆσιν ἐποιεῖσθε ἐν τῇ καταμετρήσει ἡμῶν. Ἀπαντῶντες λέγομεν, ὅτι πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ εἶδους τῶν μιλίων παραπέμπομεν αὐτὸν εἰς τὸ «Guide officiel des Passagers τῆς Compagnie de Messageries maritimes σελ. 57». Διὰ τὴν περὶ παρασάγγου δὲ κρίσιν αὐτοῦ παραθέτομεν τὴν λέξιν τοῦ κατὰ τὸν Γουλιέλμον Σμῆθ Λεξικοῦ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ

Ρωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Σωκρ. Τζιδανοπούλου. «Παρασάγγης. Περσικὸν μέτρον μήκους, πολλακίς » ὑπὸ Ἑλλήνων συγγραφέων μνημονευόμενον, καὶ » νῦν ἐτι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Πέρσαις, οἵτινες λέ- » γουσιν αὐτὸ φερσέγγ, ὅπερ οἱ Ἀραβες μετέβα- » λον ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν εἰς φαρσάκχ. Καθ' Ἡ- » ρόδοτον (B. 6, E, 53, Στ. 42) ὁ παρασάγγης ἦν » ἴσος ἡμῖναι αἰγυπτιακῷ σχοῖνῳ ἢ 60 ἑλληνικοῖς » σταδίοις. Ὁ Σουΐδας (ἐν λ.) καὶ ὁ Ἡσύχιος (ἐν λ.) » ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν τὸ αὐτὸ μέγεθος, καὶ ὁ Ξε- » νοφῶν οὕτως ὑπελόγησε πάντως αὐτὸν, ἐπειδὴ λέ- » γει (Ἀνάβ. B. 2 6). ὅτι «ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ ἦν » ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης, » σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐννεμήκοντα, παρασάγγαι πέντε » καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκον- » τα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι». Ὁ Ἀγαθίας ὅμως » (B. 21) παρατιθέμενος τὴν περὶ παρασάγγου ὡς ἴσου » 30 σταδίοις ὄντος μαρτυρίαν τοῦ τε Ἡροδότου καὶ » τοῦ Ξενοφῶντος, λέγει ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ » οἱ Ἰβήρες καὶ οἱ Πέρσαι ἐποίησαν αὐτὸν 21 μόνον » σταδίων. Καὶ ὁ μὲν Στράβων (IA' 518) λέγει ὅ- » τι «τὸν δὲ παρασάγγην τὸν Περσικὸν οἱ μὲν ἐξή- » κοντα σταδίων ἦσαν, οἱ δὲ τριάκοντα ἢ τεσσαρά- » κοντα» ὁ δὲ Πλίνιος (H. N. VI. 26) ὅτι καὶ αὐτοὶ » οἱ Πέρσαι ἀπέδιδον διάφορα μῆκη εἰς αὐτόν. Οἱ » τῶν νῦν χρόνων Ἀγγλοὶ περιηγηταὶ ὑπολογίζουσιν » αὐτὸν ὄντα 3 1/2—4 ἀγγλικῶν μιλίων, ὅπερ συμ- » φωνεῖ σχεδὸν πρὸς τὸ καθ' Ἡροδότον μῆκος αὐτοῦ. » Αἱ διαφοραὶ αὗται προέρχονται ἴσως ἐκ τοῦ ὅτι αἱ » ὀδολογικαὶ ἀποστάσεις ἦσαν κατ' ἀρχαῖς ἀόριστοι, » διὰ τοῦτο αἱ ἐκτιμήσεις τοῦ παρασάγγου, τοῦλά- » χιστον αἱ ὑπὸ ἀρχαίων συγγραφέων γιγνόμεναι ἦ- » σαν κατ' εἰκασίαν. Ἡ ἀληθὴς ἐτυμολογία τῆς λέ- » ξεως ἀμφιδάλλεται. Ὁ Roediger (εἰς Ersch. und » Gruber's Encyclopaedie ἐν λ. Paras) νομίζει ὅτι τὸ » τελευταῖον συνθετικὸν μέρος τῆς λέξεως ἐστὶ τὸ » αὐτὸ τῷ Περσικῷ σέγγ, ὅπερ σημαίνει λίθον, τὸ » δὲ πρῶτον μέρος γίνεται ἐκ τοῦ σανδριτικού: » πᾶρα, ὅπερ σημαίνει πέρασ, ἐξ οὗ εἰκάσει ὅτι τὸ » ὄνομα παρασάγγης γίνεται ἐκ τῆς θέσεως λίθων ἐν » τέλει ἀποστάσεων τινῶν ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν » τῆς Περσίας (τούτέστι διηλοῖ ὀρολίθους)». Περαι- » τέρω ἐξηγήσεως οὐ χρήζει τὸ ἄρθρον τοῦτο· καθότι » διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν σταδίων καὶ παρασαγγῶν » καὶ τῆς καταμετρήσεως τῆς μεταξὺ Τραπεζοῦντος καὶ » τῆς νῦν Κερασσοῦντος προσθέμεθα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι » ἦν δυνατόν ὁ Ξενοφῶν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ νὰ διανύσῃ » ἀπὸ τῆς Τραπεζοῦντος μέχρι τῆς νῦν Κερασσοῦντος » ὅπερ καὶ ἀπροκαλύπτως ὁμοιογεῖ ὁ κ. Μυστακίδης· » ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀκριβείαν εἰ μὴ τοῦ ὑπολογισμοῦ, » ἐγκαταλείπομεν αὐτὴν εἰς τὸν ἐλλόγιμον παιδαγωγὸν » κ. Μ. Βρατσάνον ν' ἀπαντήσῃ.

IV. Ἐν τῷ Ζ' ἄρθρῳ αὐτοῦ ὁ κ. Μυστακίδης πα- » ρατηρεῖ ὅτι ἐσημειώσαμεν εἰς τὰ «ὀλίγα περὶ » Κερασσοῦντος εἰρημένα ἡμῶν» ὅτι ἡ χώ- » ρα τῶν Κολλυιδῶν ἐν διαφόροις ἐποχαῖς » διάφορα εἶχε τὰ ὄρια· τὸ κῶλον τοῦτο αὐτῇ » λέξει καὶ αὐτῇ στιγμῇ, ὡς λέγει, μετέφερον, ἐν τῇ » διατριβῇ αὐτοῦ (σελ. 258 καὶ στήλ. Α. τῆς Ἐβδομαδ. » Ἐπιθεωρήσεως)· ἐν ᾧ αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Μυστακίδης » διαφιλονεικῶν τὴν ἱστορικὴν ἀκριβείαν τοῦ σημειω-

1) Περνασσὸς τόμ. Β'. τεύχ. Ε'. Μάϊος 1878. Περὶ τῆς τοπογρ. καὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Φωκαίας σελ. 256· 257.

2) Πράξ. γ' 13.

θέντος κώλου επιφέρει παρακατιόν « ἡ χώρα τῶν Κόλχων πράγματι ἔσχεν ὄρια διάφορα κατ' ἐποχάς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τόσα πολλά ». Ποία οὐσιώδης διαφορά ὑφίσταται μεταξύ τῶν δύο ἐκτεθέντων κώλων; πὸς τί δὲ ἡ παράθεσις τούτων; Ὁ κ. Μυστακίδης παρατηρεῖ ὅτι ὠνομάσαμεν τὴν Κολχίδα χώραν τῶν Κολχίδων; Ἄλλ' ὁ κ. Μυστακίδης δὲν ἐξηγεῖ ἡμῖν τὴν περικοπὴν τοῦ Ἄνδρ. Λιβαδηνοῦ· « τῶν πρὸς ἔω Κολχίδων ἀνφοκίμην » κτλ. ἢ μῆπως, στερούμενος τοῦ Λιβαδηνοῦ, ὡς ὑποσημειοί, πράττει οὕτως; ἰδοῦ, καὶ αἱ ἐκ τοῦ λεξικοῦ τῶν ἀρχαίων μυθολογικῶν, ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν κυρίων ὀνομάτων Ν. Λωρέντη λέξεις: « Κόλχοι, οἱ. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐν Ἀσίᾳ Κολχίδος χώρας » — « Κόλχος, ἡ, ὁ. Ὁ κάτοικος τῆς Κολχίδος χώρας ». Ἡ μῆπως διότι ὠνομάσαμεν Στέφανον τὸν Βυζάντιον ἀντί: Γραμματικὸν τῆς πέμπτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετ.: Γεωγραφικόν, ὡς παρουρούμενοι ἐκ τῆς Γεωγραφίας ἦν φιλοπονοῦμεν; Ἐπιδυνάπτομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν σχετικὴν παράγραφον τῶν μαρτυριῶν τῆς περιηγήσεως Σκύμνου τοῦ Χίου « Ἀρεῶς νῆσος, πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ Πόντῳ. Σκύμνος ἐν Ἀσίᾳ. Στέφανος ἐν λέξει Ἀρεῶς νῆσος ». ¹ Ἐκ πάντων πιστοῦται ὅτι ἡ Ξενοφώντειος Κερασοῦς (ἡ νῦν) ἔκειτο καὶ κεῖται ἐν τῇ Κολχίδι. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ Κολχίς ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων μετωνομάσθη: Λαζική· διὸ καὶ ὁ Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος καὶ νῦν ἐτι τιτλοφορεῖται « Ἐξαρχος πάσης Λαζικῆς ». Εἰς τὸν Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος ὑπάγεται νῦν καὶ ἡ ἡμετέρα Κερασοῦς. Πάντες δὲ οἱ κάτοικοι τῶν πρὸς Α. τοῦ Θερμόδοντος ποταμοῦ παραλίαν χωρῶν, καλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀμισιῶν καὶ Παφλαγόνων: Λαζοί. Ὁ συμπατριώτης δὲ ἡμῶν γεωγράφος Στράβων καὶ τὴν Τραπεζοῦντα τίθησιν ἐκτὸς τῆς Κολχίδος· « Εἶτα τῆς Ἐρμῶνάσσης πλινθίου ἢ Τραπεζοῦς, εἶθ' ἡ Κολχίς ». ² Ἄγνωσθ' ὅμως, ἂν ὁ Στράβων κόλπον ἔνοιε τὸν σηματοδοτούμενον ὑπὸ τοῦ ἄκρου Ἁγίου Βασιλείου τοῦ κατὰ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον ³ Ἰεροῦ ὄρου ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ (νῦν) Κερασοῦς καὶ ἡ Ἐρμῶνάσσα (νῦν Πάταμας τουρκ. Τζιτζάκ καλὲ) ἥτις κατὰ τὸν Νίγρον κοινῶς ἐλέγετο Λαθῶνα. ⁴ Παραθέτομεν δὲ καὶ ὑποσημειώσιν· « Χοιράδες πόλις ἑλληνίς, Στέφανος, Χοιράδες, πόλις Μοσσονοικῶν. Ἐκαταῖος Εὐρώπη. Τιβαρνοῖοι δὲ πρὸς ἡλίον ἀνίσχοντα Μοσσονοικοὶ ὁμοίρουσιν· ἐν δὲ αὐτοῖσι Χοιράδες πόλις οὕτω γὰρ διορθωτέον τουτὶ τὸ χωρίον. ὁ αὐτ. ». ⁵ Αἱ Χοιράδες δὲ εἰσὶν ἡ νῦν Κερασοῦς (ἴδωσ

καὶ ἐκ παραφθορᾶς τοῦ ὀνόματος: Χοιράδες παρήχθη: Κερασοῦς), αἵτινες ἔκειντο ἀντικρὺς τῆς νήσου Ἀρεῶς ¹.

ΚΥΡΙΑΛΟΣ ΗΑ. ΠΑΥΛΙΑΝΗΣ,
Οἰκολόμος.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΠΑΜΟΣ.

I.

Εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὑψηλῶν καὶ ἀποκρήμων πρὸς τὴν θάλασσαν βράχων τῆς Φλαμμαμβίλλης, σχεδὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στενοῦ Δερούτ, πάντοτε συνταρασσομένου ὑπὸ τῶν ρευμάτων τῆς παλιρροίας, συναπαντωμένων πρὸς ἐκεῖνα, ἄπερ ρέουσι παραλλήλως τῆς ἀκτῆς Κοταντέν, κεῖται ὁ μικρὸς λιμὴν τῆς Διελέτ, ὅστις πιρὲχει ἄσυλον εἰς τὰ κινδυνεύοντα μεταξὺ Γκρανβίλλης καὶ Χερβούργου πλοῖα καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν φόρτωσιν γρανίτου καὶ μεταλλεύματος σιδήρου, ἄπερ ἀποτελοῦσι τὸ κύριον προϊόν τῆς χώρας.

Καίπερ ἀνωτέρας ποιότητος, τὸ μέταλλευμα τοῦτο οὐδέποτε ἐγένετο ἀντικείμενον μᾶλλον ἐκτεταμένης ἐκμεταλλεύσεως, ἢ δὲ βιομηχανία αὐτῆ, ἥτις θεωρητικῶς ἔδει νὰ εἶναι πλουσία, πράγματι εἶναι λίαν μετρία.

Διὰ τὴν ἐξετάσῃ τὰ μέσα τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως κατὰ τινὰ θερινὴν ἡμέραν ὁ μηχανικὸς Καπέλ ἦλθε καὶ ἐγκατέστη ἐν Διελέτ, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Ἐσκέπτετο ὅτι ἐνῶ ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ τὰς μελέτας του, ἐκεῖναι θὰ ἔκκμηνον θάλασσις λουτρά.

Ἀναμφιβόλως ἡ πόλις ἦτο μετρία, ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ κατάστασις τοῦ μηχανικοῦ, πεσόντος ἐκεῖ μετὰ μακρὰν σειράν δυστυχῶν ἐτῶν, καὶ μὴ δυναμένου κατὰ συνέπειαν, νὰ πρᾶξῃ τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτοῦ τὰς ἀπολαύσεις σταθμοῦ τοῦ σιμιτοῦ θαλασσίων λουτρῶν, μετὰ τοῦ λαμπροῦ ἀλλὰ καὶ πολυδαπάνου αὐτοῦ βίου.

Ὁ βίος οὗτος τοῦ ἀπλουστάτου ἄλλως χωρίου, ἀπέμεινε τοιοῦτος οἷος ἦν ἀπὸ πενήτηντα ἐτῶν ἐν τοῖς μικροῖς χωρίοις τῆς Νορμανδίας πρὸ τῆς φήμης τῶν μεγάλων παραθαλασσίων πόλεων. Ὑπῆρχεν ἐν μόνον μικρὸν ξενοδοχεῖον εἰς ὃ κατόκησαν, ἐν δωματίοις βεβαμμένοις διὰ μόνης ἀσβέστου. Ἐγευματίζον καὶ ἐδείπνον ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ, πίνοντες μόνον εἶδος τι πνευματώδους ποτοῦ ἀντὶ παντὸς ἄλλου, μὴ ὑπάρχοντος, ἀντὶ λουτρῶν ἐχρησίζεσκον ὅπαι ἢ κοιλώματα τῶν παραθαλασσίων βράχων, ἀντὶ καφεψέτου, ἢ προ-

1) Συλλογὴ τῶν ἐπιτ. τοῖς πάλαι γεγρ. τόμ. Α'. σελ. 516 (ἐν Βιέννῃ 1808).

2) Στρ. τόμ. Β'. βιβλ. ΙΒ'. 548 § 17.

3) Ἰερὸν αὐτ' ἐπὶ τοῖσιν ὄροις, καὶ γὰρ ἀμείβων ἢ ἐν Μοσσονοικοῖς ἀν οὐραξ ναϊεταῖοις:

(Ἄπολλ. Ῥόδιος Ἀργ. Β' 1014).

4) Τοῦ δὲ πολεμωνακοῦ Πόντου πόλις παρὰ λίαν εἰσὶν αὐταί: Ἐρμῶνασσα, πόλις ποτὲ ἀξιόλογος κοινῶς λεγομένη κατὰ Νίγρον: Λαθῶνα. (Μελετῆου Γεωγραφ. τόμ. Γ'. σελ. 194 [ἐν Βενετίᾳ 1807]).

5) Συλλογὴ ἐπιτ. τοῖς πάλαι γεγρ. τόμ. Α'. σελ. 71.

1) Κερασοῦς
Κτισθεῖα ὑπ' αὐτὸ καθ' ὡς ἐρημὸς κειμένη
τῆς ἀντικρὺς παρήκει νῆσος Ἀρεῶς
λεγομένη

(Σκύμνου Χίου περιήγησις, π. 173—176).